

תפסיר רס"ג

גגיד למנחת שבת ושני וחמישי

אתם נצבים

ט אתם נצבים היום כלכם לפני יהוה אלהיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטריכם כל איש ישראל: אתון קימין יומא דין פולכון. קדם יי אלהכון. רישיכון שבטיכון. סביכון וסרכיכון. כל אנש ישראל: טפכם נשיכם וגרף אשר בקרב

(ט) אנתם וקוף אליום כלכם. בין ידי אללה רבכם. רויסאכם ואסבאטכם. ושיוככם וערפאכם. וסאיר רגאל אל אסראיל: (י) ואטפאלכם ונסאכם. ואלגריב אלדי פי וסט עספרך. מן מחתטב חטבך. אליי מטקוי מאד: (יא) לאדכאלך. פי עהד אללה רבך ופי חרגה. אלדי עהדה מעד אליום: (יב) לפי יתבתך אליום לה אמה. והו יכון לך

מחניך מחטב עציך עד שאב מימך: טפלוכון נשיכון. וגיורך. דבגו משריתך. מלקיט אעד. עד מלי מך: לעברך בברית יהוה אלהיך ובאלתו אשר יהוה אלהיך כרת עמך היום: לאעלותך. בקימא. די

אלהך ובמומתיה. די אלהך. גזר עמך יומא דין: (שני) תיטון בספרי

למען הקים אתך היום לו לעם והוא יהיה

— כט"י —

משה חוטבי עצים ושואבי מים: יא לעברך. להיותך עובר בברית. ולא יתכן לפרשו כמו לעשותכם אותם: לעברך בברית. דרך העברה, כף היו פורתים ברית, עושין מחצה מכאן ומחצה מכאן ועוברים בנתים, כמו שנאמר (יימיכ לז, יח) העגל אשר כרתו לשנים ויעברו בין בתריי: יב למען הקים אתך היום לו לעם. כל כף הוא נכנס לטרוח למען קים

אתם נצבים. מלמד שכנסם משה לפני הקדוש ברוך הוא ביום מותו להכניסם בברית: ראשיכם שבטיכם. ראשיכם לשבטיכם: זקניכם ושטריכם. החשוב חשוב קודם, ואחר כף כל איש ישראל: י מחטב עציך. מלמד שבאו בנענים להתגיר בימי משה, כדרך שבאו גבעונים בימי יהושע. וזהו האמור בגבעונים (יכושט ט, ז) ויעשו גם המה בערמה, ונתנם

זולק הדקדוק: י היום לו לעם. כן הוא בקצת תיגאן המדוקדקות בפסיק וכן הוא בפסיקתא: שמו המור (י) לעברך. המנהג לזקוף את העיין. (י) היום לו לעם. מנהג רוב העולם שלא להפסיק אחר מלת היום.

תפסיר רס"ג

אלאהא כמא ועדך וכמא קסם  
לאבאיך. לאברהים ליצחק  
וליעקוב: יג) וליס מעכם וחדכם.  
אנא עאהד הדאי אלעהד.  
והדאי אלחרג: יד) אלא מע מן  
הו מוגוד מענא אליום.  
חאציר בין ידי אללה רבנא.  
ומע מן ליס הו חאציר  
מענא אליום. אד' נקל אליה:

לך לאלהים כאשר  
דבר-לך וכאשר נשבע  
לאבותיך לאברהם ליצחק  
וליעקב: בדיל לאקמא יתך  
יומא דין קדמוהי לעם. והוא יהוי לך  
לאלה. כמא דמליל לך. וכמא דקיים  
לאבהתך. לאברהם ליצחק וליעקב:  
ולא אתכם לבדכם

אנכי כרת את-הברית הזאת ואת-האלה  
הזאת: ולא עמכון בלחודיכון. אנא. גזר ית קמא הדין. וית  
מומתא הדא: יד) כי את-אשר ישנו פה עמנו עמד  
היום לפני יהוה אלהינו ואת אשר איננו פה  
עמנו היום: ארי ית מן דאיתוהי הכא. עמנא קאים יומא  
דין. קדם " אלהנא. וית מן דליתוהי. הכא עמנא יומא דין:

— רס"י —

היום. כיום הנה שהוא קיים והוא מאפיל  
ומאיר, כף האיר לכם וכף עתיד להאיר  
לכם, והקללות והיסורין מקימין אתכם  
ומציבין אתכם לפניו. ואף הפרשה שלמעלה  
מוז פיוסין הם (לעיל פסוק ט'). אתם ראיתם  
את כל אשר עשה. דבר אחר, אתם נצבים.  
לפי שהיו ישראל יוצאין מפרנס לפרנס  
ממשה ליהושע, לפיכך עשה אותם מצבה  
בדי לזרזם. וכן עשה יהושע, וכן שמואל  
(שמואל א' יב, ז) התנצבו ואשפטה אתכם,  
בשיצאו מידו ונכנסו לידו שלשאו:  
יד ואת אשר איננו פה. ואף עם דורות  
העתידים להיות:

אתך לפניו לעם: והוא יהיה לך לאלהים.  
לפי שדבר לך ונשבע לאבותיך שלא  
להחליף את זרעם באמה אחרת, לכך הוא  
אוטר אתכם בשבועות הללו, שלא תקניטוהו  
אחר שהוא אינו יכול להבדל מכם. עד כאן  
פרשתי לפי פשוטו שלפרשה, ומדרש אנדה,  
למה נסמכה פרשת אתם נצבים  
לקללות, לפי ששמעו ישראל מאה קללות  
חסר שתיים, חוץ ממ"ט שבתורת כהנים,  
הוריקו פניהם ואמרו מי יוכל לעמוד  
באלו התחיל משה לפיסם אתם נצבים  
היום, הרבה הכעסתם למקום ולא עשה  
אתכם בליה וברי אתם קימים לפניו:

תפסיר רס"ג

☪ שלושד תיסן בספרי ☪ (שלישי) טו כ"י

אַתֶּם יִדְעֶתֶם אֵת אֲשֶׁר  
יֹשְׁבֵנוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֵת  
אֲשֶׁר-עָבְרָנוּ בְּקֶרֶב הַגּוֹיִם  
אֲשֶׁר עֲבַרְתֶּם: אֲרִי אֶתֹנֶן יִדְעֶתוּן.  
יֵת דִּיתִיבְנָא בְּאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם. וְיֵת  
דְּעִבְרָנָא. בִּינִי עִמְמִיא דְּעִבְרָתוֹן:  
וְתִרְאוּ אֶת שְׁקוּצֵיהֶם  
וְאֵת גְּלִילֵיהֶם עֵץ וְאֶבֶן

טו) וְאַנְתֶּם עֲאֻלְמִין. מֵא  
אַקְמֵנָא פִּי בְּלֵד מִצְרַיִם. וּמֵא  
סְרֵנָא פִּי מֵא בֵּין אֲלֵאֻמִּים.  
אֲלֻדִּין גְּזֻתֶם בִּינְהֶם:  
טז) וְקֵד רְאִיתֶם אֲרֻגְאֻסְהֶם.  
וְטוֹאגִיִּתְהֶם. מִן כִּשְׁב וְחֻגְאֻרָה.  
וּמִן פְּצִיָּה וְדִיֻּהֵב אֲלֻדִּי הִי  
מַעְהֶם: יז) כִּלָּא יוֹגֵד פִּיכֶם רְגֵל  
אוֹ אִמְרָאָה אוֹ עֲשִׂירָה אוֹ  
סִבְט. מִן קֻלְבָּה מִתּוּלֵי אֲלִיּוּם עֵן  
אֲלֵלָה רְבֵנָא. לִימְצִי וְיַעֲבֹד  
מַעֲבֻדָּאֵת אֻלְאִיד אֲלֵאֻמִּים.

כֶּסֶף וְזָהָב אֲשֶׁר עִמָּהֶם: וְחִזִּיתוּן יֵת שְׁקוּצֵיהוֹן. וְיֵת  
טְעוּתְהוֹן. אָעָא וְאִבְנָא. כֶּסֶף אֻדְהָבָא דְּעִמָּהוֹן: <sup>ד</sup> פֶּן-יֵשׁ בְּכֶם  
אִישׁ אוֹ-אִשָּׁה אוֹ מִשְׁפָּחָה אוֹ-שֶׁבֶט אֲשֶׁר  
לָבְבוּ פְנֵה הַיּוֹם מֵעַם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְלַכֵּת  
לְעַבֹד אֶת-אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם הָהֵם פֶּן-יֵשׁ בְּכֶם  
שָׂרֵשׁ פְּרָה רֹאשׁ וְלַעֲנָה: דְּלִמָּא אֵית בְּכוּן. גְּבַר אוֹ אֶתָּא

— כ"י —

טו כ"י אַתֶּם יִדְעֶתֶם וְגו' וְתִרְאוּ אֶת  
שְׁקוּצֵיהֶם. לְפִי שְׂרָאִיתֶם הָאֻמּוֹת עוֹבְדֵי  
עֲבוּדָה זָרָה וְשָׂמָא הַשִּׂיא לֵב אַחַד מִכֶּם אוֹתוֹ  
לְלַכֵּת אַחֲרֵיהֶם, פֶּן יֵשׁ בְּכֶם וְגו' (פסוק יז)  
לְפִיכֶף אֲנִי צָרִיף לְהַשְׁבִּיעְכֶם: טז) וְתִרְאוּ אֶת  
שְׁקוּצֵיהֶם. עַל שֵׁם שְׁהֶם מְאֻסִּים בְּשִׁקְצִים:  
גְּלִילֵיהֶם. שְׁמִסְרָחִים וּמְאֻסִּין בְּגִלְל: עֵץ

וְאֶבֶן. אוֹתָן שְׁלַעֲצִים וְשְׁלַאֲבָנִים רְאִיתֶם  
בְּגִלְוֵי, לְפִי שְׂאִין הַגּוֹיִם יִרְאִים שְׂמָא יִגְנָבוּ,  
אַבְל שְׁלַכְסָף וְזָהָב, עִמָּהֶם, בְּחֻדְרֵי מִשְׁפִּיתֶם  
הֶם, לְפִי שְׁהֶם יִרְאִים שְׂמָא יִגְנָבוּ: יז) פֶּן יֵשׁ  
בְּכֶם. שְׂמָא יֵשׁ בְּכֶם: אֲשֶׁר לָבְבוּ פְנֵה  
הַיּוֹם. מִלְּקַבֵּל עָלֵינוּ הַבְּרִית: שָׂרֵשׁ פְּרָה  
רֹאשׁ וְלַעֲנָה. שָׂרֵשׁ מְגִדֵּל עֵשֶׁב מִר כְּגִידֵינוּ,

זֶלֶק הַדְּקָרוֹק: יז) מֵעַם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. כֵּן הוּא בְּמַקְצַת תִּיגָאן בְּשׁוֹפֵר וּבְקַצְתָן בְּפִשְׁטָא:

שְׂמָא הַבְּרִית. (יז) אִישׁ אוֹ-אִשָּׁה הַמְנַהֵג לְהַפְרִיד בֵּין אוֹ ל-אִשָּׁה.

תפסיר רס"ג

כלא יכון פיקם. אצל מת'מר סס או עלקם: יח) פאדיא סמע פלאם הדיא אלחרג. קדר פי נפסה קאילא לא יכון לי אלא סלאם. ואנמא אסיר פי הוא קלבי. לפי אמר באלדוא אלעטש: יט) פלא ישא אללה אן יצפח לה דיאלד. בל חינאדין

או זרעי או שבטא. דלביה פני יומא דין מרחלתא דיי אלהנא. למהך למפלח. ית טעות עממיא האנון. דלמא אית בכון.

גבר. מהרהר חטין או זדון: יה) והיה

בשמעו את דברי האלה

הזאת והתברך בלבבו

לאמר שלום יהיה לי כי

בשררות לבי אלך למען ספות הרוה את-

העמאה: ויהי. במשמעיה ית פתגמי מומתא הדא. ויחשיב בלביה

למימר שלמא יהי לי. ארי. בהרהור לבי אנא אזיל. בדיל. לאוספא

ליה חטאי שלותא על זידנותא: יט) לא-יאבה יהוה סלח

לו כי אז יעשן אף-יהוה וקנאתו באיש ההוא

ורבצה בו כל-האלה הכתובה בספר הזה

ומחה יהוה את-שמו מתחת השמים: לא ייבי יי

— כס"י —

אנקלוס בדיל לאוספא ליה חטאי שלותא על זידנותא, שאוסיף לו אני השנגות על הזדונות: הרוה. שוגג שהוא עושה כאדם שבור שלא מדעת: העמאה. שהוא עושה מדעת ובתאוה: יט) יעשן אף ה'. על ידי בעס הגוף מתחמם והעשן יוצא מן האף וכן (ט"ז כז, ט) עלה עשן באפוי ואף על פי שאין זו לפני המקום, הכתוב משמיע את האזון בדרך שהיא רגילה ויכולה לשמוע, כפי דרך הארץ: וקנאתו. לשון חמה אנפרטמיניט [חמה] אחיות לבישת נקמה ואינו מעביר על המדה:

שהם מרים, כלומר מפרה ומרבה רשע בקרבכם: יח) והתברך בלבבו. לשון ברכה, יחשב בלבו ברכת שלום לעצמו לאמר, לא יבואוני קללות הללו, אף שלום יהיה לי: והתברך. זינדי"ס ט"י זלע"ז [יברך את עצמו]. כמו והתגלח והתפלל: בשררות לבי אלך. במראית לבי כמו (זמדזכ כד, יח) אשורנו ולא קרוב, כלומר מה שלבי רואה לעשות: למען ספות הרוה. לפי שאוסיף לו פרענות על מה שעשה עד הנה בשוגג והייתי מעביר עליהם וגורם עתה שאצטרפם עם המזיד ואפרע ממנו הכל. וכן תרגם

תפסיר רס"ג

ישתד ג'צ'ב אללה וְחַמִּיּוּתָהּ  
עֲלֶיהָ. פִּלְזֶק בַּה גְּמִיעַ אֶלְחָרָג.  
אֶלְמַכְתּוּב פִּי הָדִיא אֶלְסַפֵּר.  
חַתִּי יִמְחִי אֶלְלָה אֶסְמֶה. מִן  
תַּחַת אֶלְסָמָא: (כ) וְיִפְרֹזָה אֶלְלָה  
עָלַי שֶׁד. מִן גְּמִיעַ אֶסְבֵּאט  
אֶסְרָאִיל. כְּגִמִיעַ חָרָג אֶלְעֶהָ.  
אֶלְמַכְתּוּב פִּי סַפֵּר הָדִיא  
אֶלְתּוֹרִיָּה: (כא) פִּיקוּל אֶלְגִּיל  
אֶלְאֶכִּיר. מִן בְּנִיכֶם אֶלְדִּין  
יְקוּמוּן מִן בַּעֲדֶכֶם. וְאֶלְגִּרִּיב  
אֶלְדִּי יֵאֲתִי מִן בְּלָד בַּעֲדִי.  
פִּינְצִירוֹן צִרְבָּאת תֵּלֵךְ  
אֶלְאֶרֶץ וְאֶמְרָא צִיְהָא. אֶלְדִּי  
אֶמְרָצִיְהָ אֶלְלָה: (כב) חַתִּי  
כָּאן גְּמִיעַ אֶרְצִיְהָ מְחַדְקָה  
בְּנֵאָר וּכְבָרִית. פְּהִי לֹא תוֹרַע

לְמִשְׁבַּק לִיָּה. אֲרִי בְּכֵן. יִתְקַף רוּגְזָא  
דִּי וְחַמִּיּוּתָהּ בְּגוּבְרָא הָהוּא. וְיִדְבְּקוּן  
בִּיה כָּל לְוֹטִיא. דְּכַתִּיבִין בְּסַפְרָא הָדִין.  
וְיִמְחִי יִי יֵת שְׁמִיָּהּ. מִתְּחֹת שְׁמִיא:  
כְּ וְהִבְדִּילוּ יְהוָה לְרַעָה  
מִכָּל שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל כְּכָל  
אֱלֹת הַבְּרִית הַכְּתוּבָה  
בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֹּה: וְיִפְרֹשֶׁנָּה  
יִי לְבִישָׂא. מִכָּל שְׁבִטֵי דְיִשְׂרָאֵל. כְּכָל  
לְוִטֵי קִימָא. דְּכַתִּיבִין. בְּסֵפֶר אוֹרִיתָא  
הָדִין: כָּא וְאָמַר הַדּוֹר הָאֲחֵרוֹן  
בְּנִיכֶם אֲשֶׁר יְקוּמוּ  
מֵאַחֲרֵיכֶם וְהִנְכִּירֵי אֲשֶׁר  
יָבֵא מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה וְרָאוּ אֶת־מִכּוֹת הָאָרֶץ  
הַהוּא וְאֶת־תַּחְלָאִיהָ אֲשֶׁר־חָלָה יְהוָה בָּהּ:  
וְיִימַר דָּרָא בְּתִרְאָה. בְּנִיכּוֹן דִּיקוּמוּן מִבְּתִרִּיכּוֹן. וְיִבְרַע עִמָּמִין. דִּיִּיתִי  
מֵאֶרֶע רְחִיקָא. וְיִחְזוּן. יֵת מַחְתָּהּ. דְּאֶרְעָא הָהִיא וְיֵת מֵרַעָהָ. דְּאֶמְרַע  
יִי בָּהּ: כָּב גְּפָרִית וּמֶלֶח שְׂרָפָה כָּל־אֶרְצָהּ לֹא  
תִּזְרַע וְלֹא תִצְמַח וְלֹא־יִעֲלֶה בָּהּ כָּל־עֵשֶׂב

— רס"ג —

לשתי לשונות, בפרשת הקללות הטפחה  
נתונה תחת בספר, והתורה הזאת דבוקים זה  
לזה, לכך אמר הזאת, וכאן הטפחה נתונה  
תחת התורה, נמצא ספר התורה דבוקים זה  
לזה, לפיכך לשון זכר נופל אחריו, שהלשון

כְּ הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֹּה. וְלִמְעֻלָּה  
הוּא אוֹמֵר (לעיל כח, סא) בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֹּאת  
גַּם כָּל חֲלֵי וְכָל מִכָּה וְגוֹי, הַזֹּאת, לְשׁוֹן נִקְבָּה,  
מוֹסֵב עַל הַתּוֹרָה. הַזֹּה, לְשׁוֹן זָכָר, מוֹסֵב עַל  
הַסֵּפֶר, וְעַל יְדֵי פְסוּק הַטְּעָמִים הֵן נִחְלָקוּן

תפסיר רס"ג

ולא תנבת. ולא יטלע פיהא שייא מן אלעשב. כמקלב סדום ועמורה אדמה וצבויים. אלדוי קלבהא אללה. בג'צ'בה וחמ'יתה: כג) פיקול גמיע אל'אמם. עלי מא ד'א צנע אללה כד'א בהד'יה אל'ארץ. ומא סבב. שד'יה הד'א אלג'צ'ב אלעצ'ים: כד) פיגאבון. באן ד'אלך עלי מא תרכו עהד אללה אל'אה אב'איהם. אלד'י עהדה מע'הם. באכ'ראגה להם מן בלד מצר: כה) פמ'צ'ו. ועבדו מעב'ודאת אכ'ר. וסגדו להא. מעב'ודאת למ יערפוהא. ולם תנצב'הם נציב'א: כו) פ'אשתד ג'צ'ב

**כַּמֵּה־פִּכֹּת סֹדִם וְעַמֹּרָה אֲדָמָה (כ' וצביים) וְצַבֹּיִם אֲשֶׁר הִפֵּךְ יְהוָה בְּאָפּוֹ וּבְחַמְתּוֹ: גופריתא ומלחא תהי יקדא כל ארעה. לא תזדרע ולא תצמת. ולא יסק בה כל עשב. כהפיכתא. דסדום ועמורה אדמה וצבויים. דהפך יי. פרוגזיה ובחמתיה: **וְאָמְרוּ כָּל־הַגּוֹיִם עַל־מָה עָשָׂה יְהוָה כִּכָּה לְאָרֶץ הַזֹּאת מָה חָרִי הָאֵף הַגָּדוֹל הַזֶּה: וימרון כל עממ'א. על מא עבד יי. כד'ין לארעא הד'א. מא תקוף. רוגזא רבא הד'ין: כד) וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר****

**עֲזַבוּ אֶת־בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵם אֲשֶׁר פָּרַת עִמָּם בְּהוֹצִיאוֹ אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וימרון. על דשבקו. ית קימא דיי אלהא דאב'התהון. דגזר עמהון. באפקותיה יתהון מארעא דמצר'ים: כה) וַיִּלְכּוּ וַיַּעֲבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהֶם אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּם וְלֹא חָלַק לָהֶם: ואזלו. ופלחו לטעות עממ'א. וסגדו להון. דחלן דלא ידעונין. ולא איטיבא להון: כו) וַיַּחַר־אֵף יְהוָה**

— כש"י —

נופל על הספר: ככ לא ידעום. לא ידעו נתנם לחלקם. ואונקלוס תרגם ולא אוטיבא בהם גבורת אלהות: ולא חלק להם. לא להון. לא הטיבו להם שום טובה, ולשון לא

תפסיר רס"ג

אללה עלי תלך אלבלה. פאחל  
בהא גמיע אללענה.  
אלמכתובה פי הדא אלספר:  
כו) פשד'ב אהלהא ען בלדהם.  
בגצ'ב וחמייה וסכ'ט עצים.  
וטרחהם. אלי בלד אכ'ר כמי  
תרונהם אליום: כח) פיעתברון  
ויקולון כד'אך. אלמסתוראת  
ללה רבנא. ואלמכשופאת  
גמיעא. אלתי הי לנא ולבנינא  
אלי אלדהר. פי אן נעמל. גמיע  
פלאם הדיה אלטרמייה:  
ל א) ואד'א חלת בד גמיע  
הדיה אלממור. מן אלברכאת

בְּאֶרֶץ הַהוּא לְהֵבִיא עָלֶיךָ  
אֶת-כָּל-הַקְּלָלָה הַפְּתוּבָה

בַּסֵּפֶר הַזֶּה: וּתְקִיף רוּגְזָא דִּי  
בְּאֶרְעָא הַהִיא. לְאִיתְּאָה עֲלֵה יְת כָּל  
לְוֹטִיָּא. דְּכַתִּיבִין בַּסֵּפֶרָא הַדִּין:

כִּי וַיִּתְּשֵׁם יְהוָה מֵעַל  
אֲדָמְתָם בְּאֶרֶץ וּבַחֲמָה

וּבְקֶצֶף גָּדוֹל וַיִּשְׁלַכֶם  
אֶל-אֶרֶץ אַחֲרַת פְּיֹם הַזֶּה:

וְטַלְטִילִנוּן יִּי מֵעַל אֶרְעֵהוּן. בְּרִגְזוֹ וּבַחֲמָא

וּבַתְּקוּף רַב. וְאֶגְלִינוּן. לְאֶרְעֵ אַחֲרֵי פְּיֹמָא הַדִּין: כֹּחַ הַנְּסֻתָּרַת

לִיהוּה אֱלֹהֵינוּ וְהַנְּגִלָּת לָנוּ וְלִבְנֵינוּ עַד-עוֹלָם

לְעֲשׂוֹת אֶת-כָּל-דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת: דְּמַטְמָרן.

קְדָם יִי אֱלֹהֵנָא. וּדְגִלִין. לְנָא וְלִבְנֵנָא עַד עֲלֵמָא. לְמַעַבְדָּ. יְת כָּל

פּתגמי אוריתא הדא: ס ❦ דְּבִינֵי תִימִן בְּסִפְרֵי ❦ שְׁנֵי כְּשָׁהן מַחוּבְּרוֹת בְּסֵת יִי ❦

❧ (רביעי) (שני כשהן מחוברות) ❧ וְהָיָה כִּי-יָבֹאוּ עָלֶיךָ כָּל-

הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה אֲשֶׁר נָתַתִּי

— כש"י —

כך (פסוק כה) וראו את מכות הארץ ההיא  
והלא אין אדם יודע טמונותיו שלחברו, אין  
אני מעניש אתכם על הנסתרות, שהן לה'  
אלהינו והוא יפרע מאותו יחיד, אבל  
הנגלות, לנו ולבנינו לבער הרע מקרבנו,  
ואם לא נעשה דין בהם יענשו הרבים. נקוד  
על לנו ולבנינו, לדרוש, שאף על הנגלות לא

חלק אותו אלוה שבחרו להם, לא חלק להם  
שום נחלה ושום חלק: כי ויתשם ה'.  
כתרגומו וטלטלנון, וכן (ירמיכ יב, יד) הנני  
נותשם מעל אדמתם: כח הנסתרות לה'  
אלהינו. ואם תאמרו מה בידינו לעשות,  
אתה מעניש את הרבים על הרהורי היחיד,  
שנאמר (פסוק י) פן יש בכם איש וגוי, ואחר

תפסיר רס"ג

וּאֵלֶּעֱנָאת. אֵלֶּתִי תִלְוֶתְהָא  
עֲלִיד. פֶּאֲרָגַע אֵלֶּי נִפְסָד. וְעֲלִי  
אֲנָךְ פִּי מָא בֵּין גְּמִיע אֵלֶּאֱמָם.  
אֵלֶּדִי דִּחְאָךְ אֵלֶּלָה רִבָּךְ אֵלֶּי  
תִּים: ב) פֶּתוּב אֵלֶּי אֵלֶּלָה רִבָּךְ  
וְאֶקְבֵּל אֲמֶרְהָ. מִתִּל גְּמִיע מָא  
אֲנָא אֲמֶרְךְ בַּה אֵלִיּוֹם. אַנְת  
וּבְנִיד. בְּכָל קִלְבָּךְ וְנִפְסָךְ:  
ג) פֶּאֲן אֵלֶּלָה רִבָּךְ יִתוּב עֲלִיד  
וְיִרְחֲמֶךְ. וְיַעֲוֵד וְיִגְמַעַךְ מִן גְּמִיע  
אֵלֶּשְׁעוּב. אֵלֶּדִי בְּדִדְךְ הִנָּאֵךְ:  
ד) חֲתִי אֵן אֵלְמִנְדְּחִי מִנְךְ לֵן  
כֶּאֱן פִּי אֶקְצָא אֵלְסִמָּא. לְגַמַּע  
שְׁמִלְךְ אֵלֶּלָה רִבָּךְ מִן תִּים

לְפָנֶיךָ וְהַשְׁבֹּת אֶל-לִבְּךָ  
בְּכָל-הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדִּיחְךָ  
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה: וַיְהִי אֲרִי  
יִיתוֹן עֲלֶךָ כָּל פִּתְגָמֵי־הָאֱלִיּוֹן. בִּרְכֹן  
וּלְוֹטִין. דִּיהִבִּית קְדָמְךָ. וְתִתִּיב לְלִבְךָ.  
בְּכָל עַמֻּמֵּי־אֵל. דִּיאַגְלִיד: ׀ אֶלְהָךְ לְתַמּוֹן:  
ב וְשַׁבָּת עַד-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ  
וּשְׁמַעְתָּ בְּקִלּוֹ כָּל-אֲשֶׁר-  
אֲנֹכִי מְצִוְךָ הַיּוֹם אֶתְּהָ  
וּבְנִיד בְּכָל-לִבְּךָ וּבְכָל-

נַפְשֶׁךָ: וְתִתוּב. לְדַחֲלָתָא דִּי אֶלְהָךְ וְתִקְבִּיל לְמִימְרֵיהָ. כָּכֵל.  
דִּיאֲנָא מְפַקִּיד לְךָ יוֹמָא דִּין. אֵת וּבְנָךְ. בְּכָל לִבְךָ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ: ג וְשָׁב  
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת-שְׁבוֹתֶיךָ וְרַחֲמֶךָ וְשָׁב וְקִבְּצֶךָ  
מִכָּל-הָעַמִּים אֲשֶׁר הִפִּיעְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה:  
וַיִּתִּיב ׀ אֶלְהָךְ. יֵת שְׁבִי גְלוֹתְךָ וִירְחִים עֲלֶךָ. וַיִּתוּב. וַיִּכְנַשְׁנֶךָ  
מִכָּל עַמֻּמֵּי־אֵל. דִּבְדִּרְךָ: ׀ אֶלְהָךְ לְתַמּוֹן: ד אִם-יְהִיָּה נִדְחֶךָ  
בְּקִצָּה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

— רס"י —

לְעַצְמוֹ, שְׁהוּא יְשׁוּב עִמָּהֶם. וְעוֹד יֵשׁ לֹאמַר,  
שְׁגָדוּל יוֹם קְבוּץ גְּלוּיּוֹת וּבְקִשִּׁי, כְּאֵלוֹ הוּא  
עַצְמוֹ צְרִיף לְהִיּוֹת אוּחוֹ בְּנִדְיוֹ מִפְּשׁ אִישׁ  
אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ, כְּעֵנִין שְׁנֶאֱמַר (ישעי כז, יב)  
וְאַתֶּם תִּלְקַטּוּ לְאַחַד אַחַד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאַף  
בְּגְלוּיּוֹת שְׁאֵר הָאֲמוֹת מְצִינוּ כֵּן (ירמיו כו, מז)  
וְשַׁבְּתֵי שְׁבוֹת מוֹאֵב:

עֲנֵשׁ אֵת הָרַבִּים עַד שְׁעָבְרוּ אֶת הַיַּרְדֵּן,  
מִשְׁקַבְּלוֹ עֲלֵיהֶם אֶת הַשְּׁבוּעָה בְּהַר גְּרִזִּים  
וּבְהַר עֵיבָל, וְנַעֲשׂוּ עֲרָבִים זֶה לָזֶה:  
לְ גוֹשָׁב הִי אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוֹתֶךָ. הִיָּה לוֹ  
לְכַתּוּב וְהַשִּׁיב אֶת שְׁבוֹתֶךָ, רְבוּתֵינוּ לְמִדּוֹ  
מִכֶּאֱן שְׁהַשְׁכִּינָה כְּבִיכּוֹל שְׁרוּיָה עִם יִשְׂרָאֵל  
בְּצִרַת גְּלוּתָם, וּכְשֶׁנִּגְאָלִין הַכְּתִיב גְּאֵלָה



תפסיר רס"ג

ולקדמך: (ה) וידכילך אללה רבך. אלי אלבלד אלדי מאזזה אבאנד ותחווה. ויחסן אליך ויפתרך מן אבאנד: (ו) וישרח אללה רבך. צדך וצדך נסלך. לתחב אללה רבך. בכל קלבך וכל נפסך לבי תחיא: (ז) ויחל אללה רבך. גמיע הדיא אלחרג. באעדאנד ובשאניך אלדי כלבנד: (ח) ואנת תתוב. ותקבל אמר אללה. ותעמל גמיע וצאיאה. אלדי אמרך בהא אליום: (ט) ויזדך אללה רבך. פי גמיע צנעה ידך. פי תמר

ומשם יקחך: אם יהוה גלותך בסיפי שמיא. מתמן. יכנשך יי אלהך:

ומתמן יקרבך: \* והביאך יהוה

אלהיך אל-הארץ אשר-

ירשו אבותיך וירשתה

והיטבך והרבך מאבותיך:

ויעלך יי אלהך. לארעא. דיריתו

אבהך ותירתה. ויטיב לך ויסגך

מאבהך: ❀ המושג בספר תימן ❀ ומל

יהוה אלהיך את-לבבך

ואת-לבב זרעך לאהבה את-יהוה אלהיך

בכל-לבבך ובכל-נפשך למען חייך: ויעדי יי

אלהך. ית טפשות לבך וית טפשות לבא דבך. למרחם. ית יי אלהך:

בכל לבך ובכל נפשך בדיל חיד: (חעישי) (שלישי כשהן עחוברות)

ונתן יהוה אלהיך את כל-האלות האלה

על-איביך ועל שנאיך אשר רדפוך: ויתין יי

אלהך. ית כל לוטיא האלין. על בעלי דבך ועל שנאך דרדפוך:

ואתה תשוב ושמעת בקול יהוה ועשית

את-כל-מצותיו אשר אנכי מצוך היום: ואת

תתוב. ותקביל למימרא דיין. ותעביד ית כל פקודהי. דאנא מפקיד

לך יומא דיין: וחותרך יהוה אלהיך בכל | מעשה ידך בפרי בטנך ובפרי בהמתך ובפרי

איש גורמים כאן המושג בספר תימן

תפסיר רס"ג

בטנד. ות'מר בהאימד. ות'מר  
ארצ'ד כ'ירא. אד' ירגע אללה.  
אן יקצד בד כ'ירא. פמא קצד  
באבאינד: י) אד' תקבל אמר  
אללה רבד. פתחפי' גמיע  
וצאיאה ורסומה. אלמכפתובה  
פי הד'א ספר אל'תור'יה. אד'  
תתוב אל'י אללה רבד. בכל  
קלבד וכל נפסד: יא) ואעלם אן  
הד'ה אל'וצי'יה. אלד'י אמרד  
בהא אל'יום. ליס בכ'פי'יה ענד.  
ולא בעידה: יב) ליסהא פי  
אלסמא. פיקול קאיל. מן ד'א

אֲדַמְתָּךְ לְטֹבָה פִּי | יָשׁוּב  
יְהוָה לְשׁוֹשׁ עֲלֶיךָ לְטוֹב  
כַּאֲשֶׁר-שָׁשׂ עַל-אַבְתָּיִךְ:  
וַיִּתְרַנֵּךְ יי אֱלֹהֶךָ. בְּכֹל עֹבְדֵי יָדְךָ.  
בְּוֹלְדָא דְמַעַךְ. וּבֹלְדָא דְבַעֲיָרְךָ. וּבֹאבָא  
דְאֵרְעָךְ לְטָבָא. אַרְי יְתוּב יי. לְמַחְדֵי עַלְךָ  
לְטָב. פְּמָא דְחַדֵּי עַל אַבְהָתְךָ: ד פִּי  
תִשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ  
לְשָׁמֵר מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו  
הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה

הִזָּה פִּי תָשׁוּב אֶל-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל-לִבְבְּךָ  
וּבְכֹל-נַפְשֶׁךָ: אַרְי תְּקַבֵּיל. לְמִימְרָא דֵי אֱלֹהֶךָ. לְמַטְר פְּקוּדוֹהֵי  
וּקְנִימוֹהֵי. דְכַתִּיבִין. בְּסֵפֶר אֹרִיתָא הַדִּין. אַרְי תְּתוּב לְדַחֲלָתָא דֵי אֱלֹהֶךָ.  
בְּכֹל לִבְךָ וּבְכֹל נַפְשֶׁךָ: ס (ששי) שלישי כשהן מחוברות בסת"י

מִצְוֹת הַיּוֹם לֹא-נִפְלְאוּ הוּא מִמֶּךָ וְלֹא רַחֲקָה  
הוּא: אַרְי תִּפְקִידָתָא הַדָּא. דְאָנָא מְפָקִיד לְךָ יוֹמָא דִין. לָא מְפָרְשָׂא  
הִיא מִמֶּךָ. וְלֹא רַחֲקָא הִיא: ז לא בשמים הוא לאמר  
מִי יַעֲלֶה-לָנוּ הַשָּׁמַיְמָה וְיִקְחָה לָנוּ וְיִשְׁמַעְנוּ

— רש"י —

יא לא נפלאות היא ממך. לא מכסה היא ותגד במטמוניות. מכסה, חבוש בטמון; ממך, כמו שנאמר (דברים י, ח) כי נפלא, ארי ז לא בשמים היא. שאלו היתה בשמים, ויתפסי, (איכב 6, ט) ותגד פלאים, (איוב מ, יג) היית צריך לעלות ארריה וללמדה:

תפסיר רס"ג

יצעד לנא אלי אלסמא  
 וינזלהא לנא. ויסמענאהא  
 ונעמל בהא: יג) וליס הי פי  
 דיאך גאנב אלבחר. פיקול  
 קאיל. מן דיא יעבר לנא אלי  
 דיאך גאנב אלבחר פיאכדהא  
 לנא. ויסמענאהא ונעמל בהא:  
 יד) בל אל אמר קריב אליך  
 גדא. ימכנד בפאך ובקלבך אן  
 תעמל בה: טו) אנציר אני קד  
 געלת בין ידיך אליום. אלתיאה  
 ואלכיר. ואלמות ואלשר:  
 טז) עלי מא אמרך בה אליום.  
 אן תחבב אללה רבך ותסיר פי  
 טרקה. ותחפץ וצאיאה

אתה ונעשנה: לא בשמיא היא.  
 למימר. מן יסק לנא לשמיא ויסבה לנא.  
 וישמעננא יתה ונעבדנה: דג) ולא-  
 מעבר לים הוא לאמר מי  
 יעבר לנו אל-עבר הים  
 ויקחה לנו וישמענו אתה

ונעשנה: ולא מעברא לימא היא.  
 למימר. מן יעבר לנא. לעיבר ימא ויסבה  
 לנא. וישמעננא יתה ונעבדנה:  
 פו) פי-קרוב אליך הדבר  
 מאד בפיו ובלבך

לעשתו: ארי קריב לותך. פתגמא לחדא. בפומך ובלבך

למעבדיה ס

⦿ שבדיעדי בספרי תימן ⦿ רביעי כשהן מחוברות בספרי תימן ⦿

(שביעי) (רביעי כשהן מחוברות) טו) ראה נתתי לפניך היום

את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע:  
 חזי דיהבית קדמך יומא דין. ית חיי וית טבתא. וית מותא וית בשתא:  
 טז) אשר אנכי מצוה היום לאהבה את יהוה  
 אלהיך ללכת בדרךיו ולשמר מצותיו וחקתיו  
 ומשפטיו וחיית ורביית וברכך יהוה אלהיך

— רש"י —

יז פי קרוב אליך. התורה נתנה לכם בכתב  
 ובעל פה: טו) את החיים ואת הטוב. זה  
 תלוי בזה, אם תעשה טוב הרי לך חיים, ואם  
 תעשה רע הרי לך המות. והכתוב מפרש  
 והולך היאך: טז) אשר אנכי מצוה היום  
 לאהבה. הרי הטוב, ובו תלוי וחיית

תפסיר רס"ג

ורסומוה ואחכאמוה. פתחיא ותכתיר. ויבארך לך אללה רבך. פי אלבלד אלד' אנת צאיר אליה לתחוזה: (ז) ואן תולא קלבך ולם תקבל דיאלך. ומלת וסגדת. למעבודאת אכיר ועבדתהא: (ח) פקד אכברתכם מן אליום. אנכם סתבידון. ולא תטול מדתכם פי אלבלד. אלד'י אנת עאבר אלארדן. לתציר אליה לתחוזה: (ט) וקד אשהדת עליכם אליום אלסמא

בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר-אֲתָה בָּא-  
שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: דֵּאנָא מִפְּקִיד לְךָ  
יוֹמָא דִּין. לְמַרְחֵם. ית יי אֱלֹהֶךָ לְמַהֲךָ  
בְּאוֹרְחֵן דְּתַקְנֵן קְדָמוּהִי. וּלְמַטְר. פְּקוּדוּהִי  
וּקְיָמוּהִי וְדִינוּהִי. וְתִיחִי וְתִסְגִּי. וַיְבָרְכֶנְךָ יי  
אֱלֹהֶךָ. בְּאַרְעָא. דְּאֵת עֲלִיל לְתַמָּן  
לְמִירְתָּהּ: **וְאִם-יִפְגְּהַ לְבַבְךָ**  
**וְלֹא תִשְׁמַע וְנִדְחַת**  
**וְהִשְׁתַּחֲוִית לְאֱלֹהִים**

אַחֲרִים וְעַבַּדְתֶּם: וְאִם יתפני

לְבַבְךָ וְלֹא תִקְבִּיל. וְתִטְעִי. וְתִסְגוּד. לְטַעוֹת עַמְמֵיָא וְתִפְלַחְנִין:  
**הַגְּדַתִּי לְכֶם הַיּוֹם כִּי אֲבַד תְּאֲבֹדוּן**  
**לֹא-תֵאָרִיכּוּן יָמִים עַל-הָאָדָמָה אֲשֶׁר אֲתָה**  
**עֹבֵר אֶת-הַיַּרְדֵּן לָבוֹא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: חויתי לכוון**  
יוֹמָא דִּין. אָרִי מִיבַד תִּיבְדוּן. לָא תִירְכּוּן יוֹמִין עַל אַרְעָא. דְּאֵת עֹבֵר  
ית ירדנא. לְמִיעַל לְתַמָּן לְמִירְתָּהּ: **הַעֲדַתִּי בְּכֶם הַיּוֹם**  
**אֶת-הַשָּׁמַיִם וְאֶת-הָאָרֶץ הַחַיִּים וְהַמּוֹת נָתַתִּי**

— כט"י —

אתכם, שמא שנו את מדתם, שמא לא עלה גלגל חמה מן המזרח והאיר לכל העולם, בענין שנאמר (קבלת 6, ס) וזרח השמש ובא השמש, הסתכלו בארץ שבראתי לשמש אתכם, שמא שנתה מדתה, שמא ורעתם אותה ולא צמחה, או שמא ורעתם חטים והעלתה שעורים, ומה אלו שנעשו לא לשכר ולא להפסד אם זוכין אין מקבלין

ורבית. הרי החיים: **וְאִם יִפְגְּהַ לְבַבְךָ.** הרי הרע: **יִם כִּי אֲבַד תְּאֲבֹדוּן.** הרי המות: **יִם הַעֲדַתִּי בְּכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ.** שהם קיימים לעולם וכאשר תקרה אתכם הרעה יהיו עדים שאני התריתי בכם בכל זאת. דבר אחר, העידתי בכם היום את השמים וגי, אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל, הסתכלו בשמים שבראתי לשמש



## ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנִבְיָאִים טוֹבִים. וְרָצָה  
בְּדַבְרֵיהֶם, הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה,  
בְּמֹשֶׁה עַבְדּוֹ, וּבִישְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבְנִבְיָאֵי, הָאֵמֶת וְהַצְּדִק: (אמ)

## הפטרה דאתם נצבים

דע, כי לעולם מפטירין הפטרה זו בשבת שלפני ראש השנה. בין אם  
נצבים וילך מחוברות, ובין אם הן פרודות.

בישעיה סימן ס"א

וְנוֹדַע בְּגוֹיִם זִרְעִים וְצֹאצְאֵיהֶם בְּתוֹךְ הָעַמִּים  
כֹּל־רְאִיֵּיהֶם יִפְרוּם כִּי הֵם זֵרַע בְּרַךְ יְהוָה:  
וַיִּתְרַבּוּן בְּעַמְמֵיָא, בְּנִיהוּן. וּבְנֵי בְנִיהוּן, בְּגוּ מַלְכוּתָא. כֹּל חֲזוּאֵיהוּן,  
יִשְׁתַּמּוּדְעוּנוּנוּן. אַרִי, אַנּוּן זֵרַעָא, דְּבִרְכִיָּה יִי: ב שׁוֹשׁ אֲשִׁישׁ בִּיהוָה  
תִּגְלַל נַפְשִׁי בְּאֱלֹהֵי כִי הִלְבִּישְׁנִי בְּגַדֵי־יִשְׁע מְעִיל צְדָקָה  
יַעֲטֵנִי כַחֲתָן יִכְהֵן פֶּאֶר וְכַפְלָה תַעֲדָה כְּלִיָּה: אִמְרַת יִרְשָׁלַם  
מַחְדָּא אַחְדִּי, בְּמִימְרָא דִי. תְּבוּע נַפְשִׁי, בְּפִרְקָנָא דְאֱלֹהֵי. אַרִי אֶלְבְּשָׁנִי,  
לְבוּשֵׁין דְּפִרְקוֹן. מְעִיל דְּזִכּוֹ, עֲטָפְנִי. כַּחֲתָנָא, דְּמַצְלַח בְּגַנוּנִיָּה. וְכַכְהֵנָא  
רַבָּא, דְּמַתְקֵן בְּלְבוּשׁוֹהֵי. וְכַכְלָתָא, דְּמַתְקֵשְׁטָא בְּתַקּוּנָהָא: ג כִּי  
כְּאַרְץ תּוֹצִיא צְמַחָה וּכְגִנָּה זְרוּעִיָּה תַצְמִיחַ כֵּן | אֲדֹנָי  
יְהוָה יַצְמִיחַ צְדָקָה וּתְהִלָּה נֶגֶד כָּל־הַגּוֹיִם: אַרִי כְּאַרְעָא,  
דְּמִפְקָא צְמַחָה. וּכְגַנַּת שְׁקִיָּא, דְּזִירוּעָהָא מְרַבִּיא. כֵּן, יִי אֱלֹהִים. יְגַלִּי  
זְכוּתָהּ, וְתִשְׁבַּחְתָּהּ דִּירְשָׁלַם. לְקַבִּיל, כֹּל עַמְמֵיָא: ד לְמַעַן צִיּוֹן לֹא  
אֲחֻשָּׁה וּלְמַעַן יְרוּשָׁלַם לֹא אֲשַׁקוּט עַד־יֵצֵא כְּנֶגְהָ צְדָקָה  
וַיִּשׁוּעַתָּה כָּל־פִּיד יִבְעֵר: עַד דְּאֲעַבִּיד פִּרְקוֹן לְצִיּוֹן, לֹא אֲנִיחַ  
לְעַמְמֵיָא. וְעַד דְּאִיתִי נַחְמָא לִירְשָׁלַם, לֹא אֲשַׁקוּט לְמַלְכוּתָא. עַד  
דִּיתְגְּלִי כְּשִׁפְרָפְרָא, נְהוּרָה. וּפִרְקָנָהּ, כְּבַעוּר יִבְעֵר: ה וְרָאוּ גוֹיִם  
צְדָקָךְ וְכָל־מְלָכִים כְּבוֹדְךָ וְקָרָא לְךָ שֵׁם חֲדָשׁ אֲשֶׁר פִּי

יְהוָה יִקְבְּנוּ: וַיַּחְזֹן עַמְּמִיא, זְכוּתֶיךָ. וְכָל מַלְכֵי־א, יִקְרִיד. וַיִּקְרוֹן לִיד, שְׁמָא חֲדָתָא, דְּבַמִּימְרֵיהּ, יי יִפְרֹשְׁנֵיהּ: וְהָיִית עֲטָרַת תְּפָאֲרַת בֵּיד־יְהוָה (כ' וצנוף) וַעֲנִיף מְלוּכָה בְּכַף־אֱלֹהֶיךָ: וְתִהְיוּ. פְּלִיל דְּחֲדוּא, קָדָם יי. וְכִתְרֵי דְתִשְׁבְּחָא, קָדָם אֱלֹהֶיךָ: וְלֹא־יֵאמֹר לָךְ עוֹד עֲזוּבָה וְלֹא־אֲרַעֲךָ לֹא־יֵאמֹר עוֹד שְׁמֹמָה כִּי לָךְ יִקְרָא חֲפְצֵי־בָהּ וְלֹא־אֲרַעֲךָ בְּעוֹלָה כִּי־חֲפִין יְהוָה בְּךָ וְאֲרַעֲךָ תִּבְעֵל: לֹא יִתְאָמֵר לִיד עוֹד, שְׁבִיקָא. וְלֹא־רַעֲיךָ, לֹא יִתְאָמֵר עוֹד צְדִיא. אֲרִי לִיד. יִתְקַרֵי, עֲבָדֵי רַעוּתֵי בַּהּ. וְלֹא־רַעֲיךָ, יִתְבָּא. אֲרִי תִּהִי רַעוּא מִן קָדָם יי, בֵּיד. וְאֲרַעֲיךָ, תִּתְיַתֵּב: ה כִּי־יִבְעֵל בַּחֹר בְּתוּלָה יִבְעֵלוּךָ בְּנִיךָ וּמְשׁוֹשׁ חֲתָן עַל־פְּלָה יִשִּׁישׁ עֲלֶיךָ אֱלֹהֶיךָ: אֲרִי כְּמָא דְּמִתְיַתֵּב עוֹלִים, עִם בְּתוּלָה. כִּן יִתְיַתֵּבוּן בְּגוּיךָ, בְּנִכְי. וְכְּמָא דְּחֲדֵי חֲתָנָא, עִם פְּלָתָא. יַחֲדֵי עֲלֶךָ, אֱלֹהֶיךָ: ט עַל־חֹמְתֶיךָ יְרוּשָׁלַם הַפְּקֻדָתִי שְׁמַרְיִם כָּל־הַיּוֹם וְכָל־הַלַּיְלָה תִּמְיִד לֹא יִחְשׂוּ הַמְּזַבְּרִים אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי דְּמִי לְכֶם: הָא עוֹבְדֵי אֲבָהֶתְךָ צְדִיקָא, קִרְתָּא יְרוּשָׁלַם. מִתְקַנִּין וּנְטִירִין, קְדָמֵי. כָּל יִמְמָא, וְכָל לַיְלָא. תְּדִירָא, לֹא פְּסֻקִין. מִתְאָמֵר דְּכִרְן טְבוּתֶיךָ, קָדָם יי. לֹא, פְּסֻקִין: וְאֵל־תִּתְּנוּ דְּמִי לּוֹ עַד־יְכוֹנֵן וְעַד־יִשִּׁים אֶת־יְרוּשָׁלַם תִּהְלֵה בְּאַרְצֵי: וְלֹא יִפְסוּק דְּכִרְנָהוֹן, מִן קְדָמוּהֵי. עַד דִּיתְקִין. וְעַד דִּישׁוּי יֵת יְרוּשָׁלַם, תִּשְׁבְּחָא, בְּאַרְעָא: יא נִשְׁבַּע יְהוָה בְּיַמִּינוּ וּבְזֵרוּעַ עֲזוֹ אִם־אֵתָן אֶת־דְּגָנְךָ עוֹד מֵאֲכָל לְאִיבֶיךָ וְאִם־יִשְׁתָּו בְּנֵי־נֶכֶד תִּירוּשָׁךְ אֲשֶׁר יִגְעֵת בּוֹ: קִיִּים יי. בְּיַמִּינֵיהּ, וּבְדַרְעַתְקֵפֵיהּ. אִם אֵתִין יֵת עֲבוּרֶיךָ עוֹד מִיכָל, לְבַעֲלֵי דְּבִבֶיךָ. וְאִם יִשְׁתָּוּ בְּנֵי עַמְּמִיא, חֲמִרֶיךָ, דְּלֵאִית, בִּיהּ: יב כִּי מֵאֲסָפִיו יֵאכְלֵהוּ וְהִלְלוּ אֶת־יְהוָה וּמִקְבָּצָיו יִשְׁתָּהוּ בְּחֲצֵרוֹת קְדָשֵׁי:

זֶלֶק הַדְּקֻדּוֹק: יג כִּי מֵאֲסָפִיו. הַפ"א רַפְּה: וְהִלְלוּ. הַח"א גְּעִי וְהִלְמ"ד רַפְּה:

ארי דכנשוהי לעבורא, ייכלניה. וישבחון, קדם יי. ודעצרוהי לחמרא,  
ישתוניה בדרת קדשי: **ג** עברו עברו בשערים פנו דרך העם  
סלו סלו המסלה סקלו מאבן הרימו נס על-העמים:  
נבייא עיברו ותובו, בתרעיא. אפנו לב עמא, לאורח תקנא. בשרו,  
בשורן טבן. ונחמן לצדיקיא דסליקו הרהור יצרא, דהוא פאבן תקלא.  
ארימו אתא, על עממא: **ד** הנה יהוה השמיע אל-קצה  
הארץ אמרו לבת-ציון הנה ישעך בא הנה שכרו אתו  
ופעלתו לפניו: הא יי. אשמע, לסיפי ארעא. אימרו, לכנשתא  
דציון. הא פרקיד, מתגלי. הא אגר עבדי מימריה, עמיה. דכל עובדיהון,  
גלן קדמוהי: **ט** וקראו להם עם-הקדש גאולי יהוה ולך  
יקרא דרושה עיר לא נעזבה: ויקרון להון. עמא דקדשא,  
פריקיא די. וליך, יתקרי תביעתא. קרתא, דלא אתרחקת:  
**טז** מי-זה | בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה זה הדור  
בלבושו צעה ברב פחו אני מדבר בצדקה רב להושיע:  
מן אמר אליו, דעתיד לאיתאח מחא על אדום. פרענו תקיפא, על  
בצרה. למעבד פרענות דין עמיה, כמא דקיים להון במימריה. אמר  
האנא מתגלי, כמא דמלילית בזכו. סגי קדמי חיל, למפרק: **יז** מדוע  
אדם ללבושו ובגדיו כדרך בגת: מדין יסקון טורין, מדם  
קטילין. ומישרין יפיקון, כחמר במעצרא: **יח** פורה | דרכתי לבדי  
ומעמים אין-איש אתי ואדרכם באפי וארמסם בחמתי  
ויז נצחם על-בגדי וכל-מלבושי אגאלתי: הא כבעיט,  
דמתבעיט במעצרא. בן יסגי קטול, במשרית עממא. ולא יהי להון  
תקוף, קדמי. ואקטילנון, ברגזי. ואדושישנון, בחמתי. ואתבר תקוף  
תקיפיהון, קדמי. וכל חכימיהון, אסלעים: **יט** כי יום נקם בלבי  
ושנת גאולי באה: ארי. יום פרענותא, קדמי. ושנת פרקן עמי,  
מטת: **כ** ואביט ואין עזר ואשתומם ואין סומך ותושע לי



זרעי וחמתי היא סמכתני: וגלי קדמי, ולית גבר דליה עובדין  
טבין. וידיע קדמי, דלית אנש דיקום ויבעי עליהון. ופרקתנון, בדרע  
תקפי. ובמימר רעותי, סעדתנון: בא ואבוס עמים באפי  
ואשכרם בחמתי ואוריד לארץ נצחם: ואקטיל עממיא,  
ברגזי. ואדושישנון, בחמתי. וארמי לארעא ארעיתא, קטילי גברייהון:  
כב חסדי יהוה | אזכיר תהלות יהוה בעל כל  
אשר-גמלנו יהוה ורב-טוב לבית ישראל אשר-גמלם  
ברחמיו וכרב חסדיו: אמר נביא טבותא די אנא מדכר,  
תשבחתא די. בעל. כל דגמלנא, יי. וסגי טוביה, לבית ישראל. דגמלנון  
ברחמוהי, וכסגיאנות טבותיה: כג ויאמר אד-עמי המה בנים לא  
ישקרו ויהי להם למושיע: ואמר, ברם עמי אנון. בניא, דלא  
ישקרו. והוה מימריה להון, לפריק: כד בכל-צרתם | (כ לא) לו  
צר ומלאך פניו הושיעם באהבתו ובחמלתו הוא גאלם  
וינטלם וינשאם כל-ימי עולם: בכל עדן דחבו קדמוהי  
לאיתאה עליהון עקא, לא אעיק להון. ומלאך שליח מן קדמוהי,  
פרקנון. ברחמיה ובמחסיה עליהון, הוא שיזיבנון. ונטילנון וסוברנון, כל  
יומי עלמא:

(גאלנו יהוה עבאות שמו קדוש ישראל:)

(פרקנא. יי עבאות, שמייה. קדישא, דישראל:)

על דא יתברך וישתבח, שמא רבא קדישא. די לעילא, חיא וקימא. מברך הוא לעלם,  
ולעלמי עלמא:



זולק הדקדוק: כב חסדי. החי"ת געי והשווא נע, והדל"ת רפה: ברחמיו. הכ"ף געי:  
כד בכל-צרתם. הבי"ת געי: